

Čitatelj ima u rukama knjigu dvojice autora, dr. sc. Mitje Ferenc i Želimira Kužatka, u kojoj su masovna hrvatska grobišta u Sloveniji pobrojana, kartografski prikazana i obilježavana. Tu nalazimo kartu povlačenja hrvatskih kolona kroz Sloveniju prema slovensko-austrijskoj granici, karte povratka hrvatskih kolona kroz Sloveniju prema slovensko-hrvatskoj granici nakon njihova zarobljavanja te karte masovnih stratišta i grobišta na području Slovenije. Grobišta su u protutenkovskim rovovima, kraškim ponorima, rudarskim oknima i skloništima i jamama. Oba su autora godinama vršila ova dragocjena istraživanja s ljubavlju za istinom i s tugom zbog tolikih umorenih ljudi, bez suda i zakona, bez groba i spomena... Fotografsko-ilustrativni dio ima tabelarne prikaze masovnih grobnica u Sloveniji, s posebno naznačenim masovnim grobištima s hrvatskim žrtvama., s točnim toponimima, podacima o stupnju pouzdanosti i istraženosti, o obilježavanju tih grobišta. Služe se fotografijama mjesta masovnih gubilišta, njihova istraživanja, obilježavanja i komemoriranja; tu su i katastarske i geodetske karte kao i avio-snimci s obilježenim lokacijama masovnih gubilišta, faksimili iz muzejskih kataloga, novinskih članaka i drugih dokumenata.

Pred nama je vrijedna knjiga visoke dokumentarnosti i akribične istražiteljske strasti i ljubavi, da se sazna što više o ovim grobištima... Ova knjiga nas približava istini. Ona je tužna zbog svog predmeta istraživanja – radi se o ljudima za koje se ne zna već 62 godine, a sada im barem grobove otkrivamo. I obilježavamo križem. Ne i imenom jer im se imena više ne zna. Europa je osudila komunističke zločine i pozvala na odgovornost počinitelje. I to je korak naprijed. Ali, dr. sc. Mitja Ferenc i Želimir Kužatko pokazuju da se nikada ne smijemo umoriti istraživati istinu o tužnim mjestima posljednjeg počinka tolikih Hrvata u susjednoj Sloveniji. Žrtava komunističkog bezumlja. Do 2006. godine identificirano je 512 lokacija skrivenih grobišta. I to još nije sve. I nije do kraja istraženo. Ali ovi dragi ljudi, autori ove fotomonografije, učinili su veliki posao, koristan za povijest Hrvata i svijeta. Hvala im za ovo plemenito djelo.

Prof. dr. sc. **Zvonimir Šeparović**
bivši *ministar pravosuđa*
u Republici Hrvatskoj

- Hrvatska
- Bosna i Hercegovina
- Slovenija
- Crna Gora
- Makedonija
- Srbija (s pokrajinama)

U šumi, sjeverozapadno od Podgorja tri spomenika obilježavaju grobove ustaških oficira, dovezanih iz zaroljeničkog logora u Kamniku.

